

RHABU er en regional kompetansetjeneste i Helse Sør-Øst som skal bidra til å styrke kvaliteten på habiliteringstjenestene i regionen gjennom formidling av kunnskap og bygging av kompetanse. Målet er å bidra til kunnskapsbaserte tjenester bygget på forskning, klinisk erfaring og brukerkunnskap. Målgruppen for RHABU er primært ansatte i spesialisthelsetjenesten i regionen, som jobber med habilitering av barn og unge (HABU). Se nettsiden til RHABU for informasjon om våre tilbud: <https://oslo-universitetssykehus.no/fag-og-forskning/nasjonale-og-regionale-tjenester/rhabu>

ÅRSPLAN 2020

Kunnskapsformidling og kompetansebygging

Regional habiliteringskonferanse

Konferansen gjennomføres 10.-11. februar på Scandic Fornebu.

Gjennomføre ulike tiltak som har til formål å heve kompetanse og eventuelt endre praksis i HABU på følgende prioriterte områder:

1. Psykisk helse i målgruppen for HABU
2. Barn og pårørende med minoritetsbakgrunn
3. Utfordrende atferd
4. Tidlig diagnostisering og intervensjon ved CP
5. Utredning ved spørsmål om utviklingshemming
6. Bruk av teknologi i veiledning av fagpersoner
7. Praksis som sikrer barn og unges rett til informasjon og medvirkning
8. Barnepalliasjon
9. Kontorfaglig kompetanse og praksis

Andre tema kan vurderes tatt inn ved behov og kapasitet.

Prioriterte tema

1. Psykisk helse i målgruppen for HABU:

- Bidra til at HABU har nødvendig kompetanse om psykososial helse og kompetanse til å avdekke psykiske lidelser hos barn og unge.
- Samarbeide med RBUP om kompetansebygging i HABU og BUP. Plan for arbeidet skal legges frem for styringsgruppen.
- Bidra til at spesialisthelsetjenesten har én dør inn og gode rutiner for samarbeid mellom habiliteringstjenesten og psykisk helsevern for de barna som trenger kompetanse fra begge.
- Gjennomføre kurs i Moss-PAS
- Vurdere behov for flere PSI kurs og oppfølging av tidligere kursdeltakere med tanke på implementering.

2. Utfordrende atferd:

- Fagdag om særspising/overspising
- Vurdere behov for kompetanseheving i forbindelse med utarbeidelse og implementering av pasientforløp med faglige anbefalinger for utredning og behandling av utfordrende atferd hos barn og unge i HABU.

3. Barn og pårørende med minoritetsbakgrunn:

- Fagdag om utredning av barn med minoritetsbakgrunn ved spørsmål om utviklingshemming.
- Holde ressursiden på RHABUs nettside oppdatert.
- Holde kontakt med flerkulturelt nettverk og vurdere andre innsatser i samarbeid med nettverket.

4. Tidlig diagnostisering og ulike intervensjoner ved CP

- Følge opp implementering av HINE (Hammersmith Infant Neurological Examination) etter at kartleggingsverktøyet ble introdusert på fagdag og workshop i 2018 og 2019.
- Følge opp fagdag i 2019 om kontrakturprofylakse og opprettholdelse av leddbevegelighet.
- Gjennomgå ny internasjonal kunnskapsoppsummering om oppfølging av barn med CP med tanke på praksis i HABU

5. Utredning ved spørsmål om utviklingshemming

- Fagdag om utredning av barn og unge med minoritetsbakgrunn/tospråklig bakgrunn.
- Fagdag om utredning av barn og unge med store og sammensatte vansker. Behovet for en fagdag skal vurderes opp mot kompetanseheving som skal gjennomføres i CPcog.

Andre tiltak ved behov.

6. Teknologi i veiledning av fagpersoner

Bidra til at ansatte i HABU kan nyttiggjøre seg teknologi i veiledning og opplæring av kommunale fagpersoner, og i forbindelse med pasientkonsultasjoner.

- Identifisere sammenhenger hvor bruk av ny teknologi kan være nyttig og effektivt, og kartlegge hva som må til for å kunne ta det i bruk
- Spre informasjon om hvilke muligheter som finnes.
- Bidra til at erfaringer fra gjennomførte prosjekter deles.
- Formidle erfaringer om hindringer og udekte behov til Helse Sør-Øst.

7. Barn og unges rett til informasjon og medvirkning

Bidra til at HABU i regionen har en praksis som sikrer barn og unges rett til informasjon og medvirkning, gjennom gode rutiner og tilgang på ressurser/verktøy som støtte i arbeidet. Øke bevissthet om å ivareta helsekompetanse og samvalg i habilitering.

- Gjøre en kartlegging i HABU om hvilke ressurser/verktøy/retningslinjer/informasjonsmateriell som er i bruk eller under utvikling og iverksette tiltak utfra kartleggingen.
- Bidra til å utarbeide rutiner for vurdering av samtykkekompetanse for ungdom over 16 år
- Utarbeide informasjonsmateriell om utviklingshemming og om ervervet hjerneskade tilpasset barn og unge og deres foreldre

8. Barnepalliasjon

Bidra til at HABU i regionen har nødvendig kompetanse og gode samarbeidsrutiner med barnepalliative team i eget helseforetak.

- Barnepalliasjon er tema i en parallellsesjon på habiliteringskonferansen februar 2020
- Arrangere fagdag i samarbeid med Regionalt palliativt team ved OUS

9. Kontorfaglig kompetanse og praksis

Bidra til at HABU i regionen har likere praksis innenfor det kontorfaglige/merkantile området.

- Identifisere hvilken kompetanse det er nyttig at kontorfaglig ansatte i HABU besitter. Både ledere og kontorfaglige ansatte skal involveres i å definere kompetansebehov og hvilke deler av praksis som bør gjennomgå i et regionalt samarbeid.
- Gjennomføre 1-2 dagssamlinger for kontorfaglig ansatte i HABU med tema prioritert av de kontorfaglig ansatte og ledere.

Kunnskapsbasert praksis og faglige retningslinjer

Behov for å utarbeide nye retningslinje skal vurderes fortløpende og drøftes med ledernetverket. Det samme gjelder eventuell tilpasning og implementering av relevante retningslinjer av god kvalitet utgitt av andre fagmiljø/instanser i inn- og utland.

Implementering, monitorering og revisjon av ferdige retningslinjer

TILTAK

Retningslinje for utredning av barn ved spørsmål om utviklingshemming

- Presentere retningslinjen i ulike fora.
- Oppfordre til at retningslinjen drøftes i relevante fagnettverk, særlig psykolognettverket.
- Drøfte strategi for implementering i ledernetverket og ved behov iverksette tiltak for å understøtte implementering i HABU.
- Utarbeide informasjonsmateriell om utviklingshemming tilpasset barn og unge og deres foreldre.

Retningslinje for oppfølging av barn og unge med Down syndrom

- Gjennomføre oppdatert litteratursøk og vurdere behovet for endringer av anbefalinger i retningslinjen
- Oppsummere NPR-data for 2019 og presentere tallene for ledergruppen. Vektlegge de indikatorene som er valgt for å følge opp implementeringen:
  - utredning av kognisjon og språk i aldersgruppen 5-9 år og 10-14 år
  - klinisk og tverrfaglig undersøkelse
  - aktivitet/alle prosedyrekoder i ungdomsgruppen (15-19 år)
- Gjøre opp status for hvordan hele retningslinjen er implementert ved at HABUene fyller ut sjekklister som oppsummeres og gjennomgås i ledernetverket
- Vurdere andre tiltak for å bidra til implementering.

Utarbeide nye faglige retningslinjer/pasientforløp

Faglige anbefalinger for utredning og behandling av utfordrende atferd hos barn og unge.

Ta utgangspunkt i pasientforløp for voksne som er utarbeidet av HAVO.

Kunnskapsbasert praksis

Følge opp prosjektet om formidling av forskning innen habilitering

- Bidra til at ansatte i HABU har tilgang på relevant forskningsbasert kunnskap gjennom egen emneside om habilitering på Helsebiblioteket.no.
- Bidra til å øke fagpersoners ferdigheter i å søke etter og kritisk vurdere forskningslitteratur gjennom:

- å synliggjøre læringsressurser på Helsebiblioteket og nettbasert kurs i kunnskapsbasert habilitering utviklet ved NTNU
- deltakelse i regionalt arbeid med faglige retningslinjer og behandlingslinjer

Vurdere nye tiltak basert på erfaringer fra undervisning og retningslinjearbeid.

Fagnettverk

TILTAK

Gi støtte til etablerte regionale fagnettverk:

- Ha oppdatert informasjon om nettverkene og kontaktinformasjon på RHABUs nettside.
- Tilby økonomisk støtte til innleide forelesere på nettverksmøter.
- Ha kontakt med nettverkene for å informere om prioriterte områder for kompetanseheving i regi av RHABU, og fange opp kompetansebehov.
- Innhente årsrapporter fra de regionale nettverkene og legge dette frem for ledernettet.

Nye fagnettverk:

Det planlegges nytt fagnettverk om barn og unge med ervervet hjerneskade i løpet av 2020. Fagnettverket er aktuelt for ansatte i HABU. Mandat, ramme og om RHABU skal ha en rolle må avklares nærmere.

Behov for eventuelt andre nye fagnettverk skal drøftes og besluttes i ledernettet. RHABU skal bistå praktisk i etablering av nye nettverk på prioriterte områder.

Forskning

TILTAK

Informere om aktuell forskning som er relevant for HABUene gjennom nettside, nyhetsbrev og Facebook.

Delta i Norsk Akademi for Habiliteringsforskning.

Virksomhetsdata og kvalitetsindikatorer

TILTAK

- Oppdatere årlig oversikt over stillinger i HABUene pr 31.12 fordelt på faggrupper.
- Foreslå kvalitetsindikatorer ifm utvikling og implementering av faglige retningslinjer.

- Være oppdatert, formidle informasjon og eventuelt bidra i arbeidet med å forbedre kvalitet på aktivitetsdata for HABU.
- Bruke data fra Norsk pasientregister (NPR) for å synliggjøre aktivitet og ulikheter i tjenestetilbudet, og for å følge opp de valgte kvalitetsindikatorene.

Informasjon

TILTAK

Informasjon om tjenestetilbudet i regionen for tjenestebrukere (pasienter og pårørende):

- Holde oppdatert en regional nettside om habiliteringstjenester for barn og unge i samarbeid med Regional koordinerende enhet: <https://www.sunnaas.no/regional-koordinerende-enhet>
- Bidra til at informasjonstelefonen for ReHabilitering (800 300 61) gir god informasjon om habiliteringstjenester for barn og unge i regionen.
- Bidra til at nettsidene www.behandlingssted.no og [helsenorge.no](http://www.helsenorge.no) er oppdatert om diagnoser og tjenestetilbud innenfor HABUs målgruppe <https://helsenorge.no/velg-behandlingssted/undersokelser-og-behandlinger-innen?bkid=habu>

RHABU bruker egen nettside, nyhetsbrev og Facebook for å informere om:

- aktiviteter i regi av RHABU
- spesielt aktuelle aktiviteter i regi av andre
- nye føringer for tjenestene
- helsepolitiske saker med betydning for HABUs målgruppe
- faglige ressurser fra inn- og utland

Samarbeid

TILTAK

Bidra til samarbeid mellom RHABU og tilsvarende kompetansetjenester i andre helseregioner gjennom Nasjonalt kompetansetjenestenettverk innen habilitering. Formålet er å identifisere områder og tiltak som med fordel kan jobbes med nasjonalt, innenfor det mandatet som gjelder for de ulike kompetansetjenestene.

Fokusområder i 2020:

- Utvikle og holde oppdatert en emneside om habilitering på Helsebiblioteket.
- Dele informasjon og samordne aktuell innsats med tanke på å unngå dobbeltarbeid.

Kontakt og samarbeid med andre regionale kompetansetjenester i Helse Sør-Øst og nasjonale kompetansetjenester som tilbyr kompetanseutvikling som er aktuelt for ansatte i HABU, for å:

- Arrangere kurs/fagdager sammen for ansatte i HABU.
- Invitere forelesere fra andre kompetansetjenester til våre kurs/fagdager.
- Lære av hverandre om hvordan drive og utvikle kompetansetjeneste.
- Unngå overlappende arrangement.

En oversikt over aktuelle nasjonale og regionale kompetansetjenester finnes på nettsiden til RHABU.